

UNIVERZITET CRNE GORE
BIBLIOTEKA IŠT. MEDICINSKIH NAUKA

DUŠKO BJELICA

TEORIJA SPORTSKOG TRENINGA

Dr Duško Bjelica

SPORTSKI TRENING

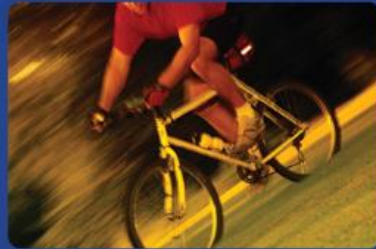

Podgorica 2006.

Prof. dr Duško Bjelica, Prof. dr Franja Fratrić

SPORTSKI TRENING

teorija, metodika i dijagnostika

OPŠTI STANDARDI FIZIČKE PRIPREME SPORTISTA

- **Modeli fizičke pripreme:**

- Opšti

- Posebni

-
- **Opšti** – za timske pripreme cijele ekipe
  - **Posebni** – za posebne pripreme pojedinih sportista

□ I jedni i drugi **konstruisani** su **na osnovu** elementarne **šeme mišićnih naprezanja**

- Primijene su sljedeće **oznake**:
  - NC (number of contraction) – **broj kontrakcija** u jednoj vježbi
  - SOL – samo **jedan pokret**
  - RPT – jedan pokret se **više puta** ponavlja
  - ČH (character of contraction) – govori o **vrsti naprezanja**
  - MIM – **miometrijska** naprezanja
  - IZM – **izometrijska** naprezanja
  - PLM – **plimetrijska** naprezanja
- **Svaka vježba** može da se radi **na tri načina**, miometrijski, izometrijski, pliometrijski.

- ▣ MM (mas of muscles) – **obuhvat mišićne mase u jednoj vježbi**
- ▣ TTL (total) – **veliki** obuhvat
- ▣ RGN (regional) – **srednji** obuhvat
- ▣ LCL (local) – **mali** obuhvat

▣ **Svaka vježba može da se kombinuje sa vrstama mišićnih napreznja:**

- ▣ u SOL (pojedinačnom pokretu) **na 6 načina**
- ▣ u RPT (repetitivnom) **na 9 načina**

▣ QNT (quantification) – doziranje napora i odmora

▣ INT (intensity) – jačina mišićnog naprezanja

■ A - mali nitenzitet

■ B – srednji

■ C – veliki

▣ VLC (velocity) – brzina izvođenja pokreta

■ A – mala

■ B – srednja

■ C – velika

▣ AMP (amplitude) – širina pokreta

■ A – mala

■ B – srednja

■ C – velika

- Svaki pokret može da se izvodi u kombinaciji sa vrstama naprezanja i sa obuhvatom mišićne mase:
  - u režimu pojedinačnog pokreta na 18 načina
  - u repetitivnom režimu na 27 načina
- Ukoliko se kvantifikacione grupe kombinuju svaka vježba može da se izvodi:
  - u režimu pojedinačnog pokreta na 54 načina
  - u repetitivnom režimu na 162 načina

□ NR1 – broj pojedinačnih pokreta u seriji

■ A – mali

■ B – srednji

■ C - veliki

□ U kombinaciji sa svim do sada oblicima kretanja može da se izvede na:

□ u repetitivnom režimu na 729 načina

□ NR1 se ne može ostvariti pojedinačnom kontrakcijom

□ RLX1 – relaksacioni intervali između pojedinačnih pokreta u jednoj seriji

■ A – dugi

■ B – srednji

■ C – kratki

□ Trajanje relaksacionih intervala u kombinaciji sa svim do sada može da se izvede na:

□ samo u repetitivnom režimu na 2187 načina

- NR2 – broj serija na jednom treningu

- A – mali

- B – srednij

- C – veliki

- Broj serija u kombinaciji sa svim do sada može da se izvede na:

- samo u repetitivnom režimu na 6561 načina

□ RLX2 – trajanje relaksacionih intervala između serija na jednom treningu

■ A – dugi

■ B – srednij

■ C – kratki

□ Trajanje relaksacionih intervala u kombinaciji sa svim do sada može da se izvede na:

□ samo u repetitivnom režimu na 19683 načina

- Skoro **20000** pokreta i **mogućih kombinacija** je ogroman broj
- **Upražnjavanje svih dovelo bi** pojedinca **do osrednje sposobnosti**
- **Visoka opšta sposobnost nije odgovarajuća** u većini sportova

- U sportu **nijesu dovoljni procesi u svim sposobnostima**
- **Potrebne su vrhunske sposobnosti u odgovarajućim biomotornim i funkcionalnim prostorima**
- **Mnoge sposobnosti sa vrlo malo značaja mogu se zanemariti**

- Glavana orijentacija za sastavljanje sportskog treninga:
- **Konstruisanje modela vrhunskog sportiste**
- u odnosu na biomotorne i funkcionalne sposobnosti

-
- **Za svaki sport** određuju se one **vježbe** koje su **tipične za taj sport**

- Nije dovoljno samo odrediti vježbe tipične za taj sport,
- nego i **odgovoriti na osnovna pitanja, koja se postavljaju pred trenera koji se sprema da napravi plan i program** priprema

To su sljedeća pitanja:

- Koje **mišiće** favorizovati,
- Kojom vrstom **naprezanja** ih angažovati,
- Sa kojim **osloncem** treba **da djeluju**,
- Koliki **procenat u odnosu na cjelokupnu muskulaturu** treba da iznosi angažovana muskulatura,
- Kojim **intenzitetom** treba da djeluje angažovana muskulatura,

- kojom **brzinom** treba **da se kontrahuju** aktuelni **mišići**,
- **kojom amplitudom** u zglobu treba da se izvrši pokret,
- **koliko pokreta** treba da bude izvršeno **u jednoj seriji**,
- **koliko** treba **da traju intervali odmora** između pojedinih pokreta,
- **koliko serija** pokreta treba da se radi **na jednom treningu**,
- **koliko** treba da **traju intervali odmora** između serija.

- Na pitanje **koje mišiće favorizovati?**
- pretežno **mišići opružači** u zglobovima **nogu**,
- jer se pomoću njih i trči i skače i mijenja pravac i udara po lopti.
- **Glavni generator dejstava** je **čtvoroglavi mišić buta** (m. quadriceps femoris).

- Na pitanje **kojom vrstom naprezanja ih angažovati?**
- **miometrijska kontrakcija** je tipična kontrakcija za većinu sportova,
- iako **na pripremama**, kada se mora preći prag naprezanja da bi se povećala sila mišića, koristi se i **pliometrijska** kontrakcija.

- Na pitanje **sa kojim osloncem treba da djeluju?**
- **za razvoj skočnosti** preporučljivo djelovanje **sa perifernim**
- **za pojačanje zamaha slobodnim ekstremitetom** preporučuje se djelovanje **sa centralnim** osloncem.

- Na pitanje **koliki procenat muskulature u odnosu na cjelokupnu treba da bude angažovan?**
- za većinu sportova tipično **trčanje**,
- što znači da je smjenjivanjem dejstva protaginista i antagonista u trčanju obuhvaćen **najveći dio muskulature**,
- pa se može reći da je za većinu sportova na pripremama i treninzima **potrebno obuhvatiti najveći dio muskulature**, odnosno **globalni obuhvat** mišićne mase.

- Na pitanje kojim **intenzitetom** treba da djeluje angažovana muskulatura?
- za većinu sportova tipično angažovanje muskulature **sa maksimalnim intenzitetom.**

- Na pitanje **kojom brzinom treba da se kontrahuju aktuelni mišići?**
- **eksplozivni pokret je tipičan za većinu sportova,**
- na treninzima i pripremama **treba da preovladaju pokreti izvedeni sa maksimalnom brzinom**
- balistička kontrakcija

- Na pitanje **kojom amplitudom u zglobu treba da se izvrši pokret?**
- tehnički u mnogim sportovima se **ne insistira na pokretima velikih amplituda,**
- **Poželjno u cilju izbjegavanja povreda,** da se na treninzima i pripremama praktikuju pokreti sa **velikom amplitudom.**

- Na pitanje **koliko pokreta treba da bude izvršeno u jednoj seriji?**
- u jednoj seriji treba da bude **mali broj pokreta,**
- jer su **dionice sprinta u situacionim uslovima** (na utakmicama) **kratke (od 20 do 50 metara).**

- Na pitanje **koliko treba da traju intervali odmora izmedju pojedinih pokreta?**
- za većinu sportova tipični su **kratki intervali,**
- vrijeme izmedju jednog i drugog odraza u sprintu **treba da bude najkraće.**

- Na pitanje **koliko treba da traju intervali odmora izmedju serija?**
- intervali odmora izmedju serija treba da budu **kratki**
- i to po principu da:
  - ▣ izmedju prvih serija intervali odmora budu **kratki**,
  - ▣ izmedju srednjih serija da budu **kraći**,
  - ▣ između posljednjih serija da budu **najkraći**,
- **primjereno trenutnim funkcionalnim sposobnostima** svakog pojedinaca.

HVALA ZA
PAŽNJU!

Literatura

Dr Duško Bjelica - Teorija Sportskog treninga

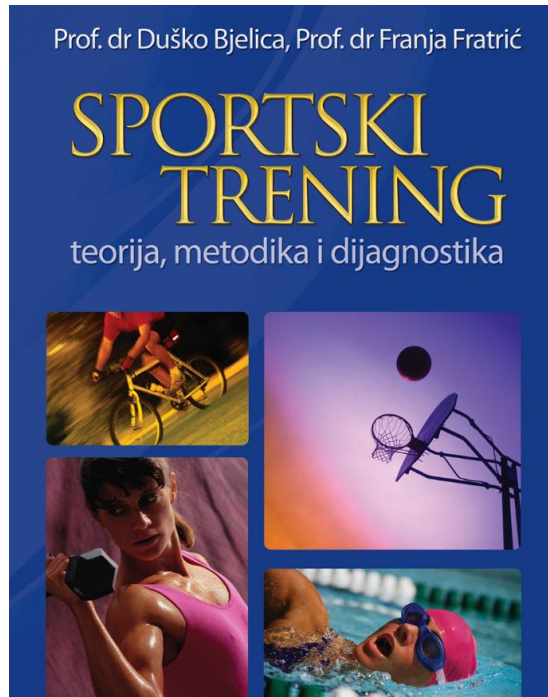
1

Prof. dr Duško Bjelica

Teorija sportskog treninga

<https://www.researchgate.net/publication/323943943>
[Teorija sportskog treninga](#)

Literatura

<https://www.researchgate.net/publication/323943711>
SPORTSKI TRENING -
teorija metodika i dijagnostika